

Protocol tegen pesten

Mei 2025

Versie 1.0 – mei 2025

Inhoud

Inleiding.....	3
1. Een veilig klimaat.....	4
1.1. Preventief werken.....	4
1.2. Checken	4
1.3. Handelen	4
2. Aanpak bij pesten	5
2.1. Wat is pesten?	5
2.2. De aanpak.....	5
3. Protocol tegen pesten	7

Inleiding

Op Tweespan willen we dat alle leerlingen zich veilig voelen en de ruimte krijgen om zich als individu in relatie met de ander te ontwikkelen. Met de Wet veiligheid op school heeft het bevoegd gezag van de school de plicht gekregen om zorg te dragen voor de veiligheid op school. Het doel van deze wet is om pesten aan te pakken en de (sociale) veiligheid van leerlingen op school te vergroten.

Het voorkomen en tegengaan van pesten hoort bij de basisondersteuning die scholen bieden. Iedere school heeft de verantwoordelijkheid om voor alle leerlingen en medewerkers een veilige omgeving te bieden. Samenwerking tussen schoolleiding, het team, ouders en leerlingen is daarbij nodig.

Veel scholen hebben een protocol waarin staat hoe de school pesten voorkomt en pestgedrag signaleert en aanpakt. Het hebben van een protocol is niet verplicht. Wel moet elke school in Nederland (po en vo) beleid voeren gericht op het voorkomen, aanpakken en tegengaan van pesten ([wet Veiligheid op school](#)). In dit document wordt omschreven wat pesten is en welke rollen bij pestgedrag vervuld worden binnen een groep. Daarnaast wordt beschreven wat wij preventief doen om pesten te voorkomen en wie daarbij welke rol/taak heeft.

1. Een veilig klimaat

De belangrijkste aanpak tegen pesten is het voorkomen van. Hierbij speelt een veilig klimaat een hele grote rol. Op die manier kunnen kinderen tot een goede sociaal emotionele ontwikkeling komen. De sociaal emotionele ontwikkeling is de ontwikkeling van een eigen persoonlijkheid, overeenkomstig met de verwachtingen en gedragingen uit de sociale context. Bij sociaal emotionele ontwikkeling hoort onder andere het ontwikkelen van emotie, het zelfbeeld en het temperament van het kind. De sociaal emotionele ontwikkeling is te splitsen in de sociale en de emotionele ontwikkeling. De sociale ontwikkeling omvat het krijgen van begrip voor andere mensen en het ontwikkelen van positief gedrag en vaardigheden ten opzichte van de medemens. Hier valt ook sociale cognitie onder. Dat wil zeggen dat het kind kennis heeft van omgangsregels en relaties tussen mensen. De emotionele ontwikkeling wil zeggen dat het kind leert om de gevoelens van zichzelf en anderen te begrijpen en om daar goed mee om te gaan.

Hoe zorgen wij op school voor een veilig klimaat en dus voor een goede sociaal emotionele ontwikkeling?

1.1. Preventief werken

- In groep 1 t/m 8 wordt gebruik gemaakt van een methode voor sociale ontwikkeling; Kwink.
- We werken de eerste zes weken met de Gouden weken, gevolgd door de zilveren weken. Leerkrachten doen met hun klas veel spelletjes om elkaar beter te leren kennen en empathie en begrip voor elkaar te krijgen.
- Tijdens de lessen wordt er consequent gewerkt met coöperatieve werkvormen.
- In elke klas zijn duidelijke klassen/groepsafspraken, zodat kinderen weten wat er van ze verwacht wordt.
- Elke groep stelt aan het begin van het schooljaar groepsafspraken op.
- Wekelijkse energizers, hier worden kinderen vrolijk van en energie.
- Bewegend leren.
- En niet onbelangrijk: De leerkracht vertoont voorbeeld gedrag en laat hiermee zien hoe het moet.

1.2. Checken

Naast het werken aan een veilig klimaat, zorgen we er ook voor dat we weten hoe kinderen dit ervaren. Dit doen we door middel van de veiligheidsthermometer, die door groep 5 tot en met 8, twee keer per jaar wordt ingevuld. Daarnaast nemen we in elke groep, elk jaar, 'IEP – hart en handen' af. Hierdoor krijgen en houden we de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen goed in beeld.

1.3. Handelen

Als er sprake is van stagnatie van de sociaal emotionele ontwikkeling dan onderneemt de school stappen. Deze worden opgenomen in de didactische doelenperiode, die de leerkracht van de groep of individueel kind maakt. Eventueel worden hier externen bij geraadpleegd of ingezet, zoals een schoolmaatschappelijk werker of schoolarts. Indien er sprake is hanteren wij het pesten, volgen wij ons protocol tegen pesten.

2. Aanpak bij pesten

2.1. Wat is pesten?

Pesten is een vorm van agressie waarbij geprobeerd wordt om iemand steeds pijn te doen. Dat kan zowel offline als online. Bij pesten zijn verschillende mensen betrokken: de pester, de gepeste en de omstanders. De pester heeft vaak een sterkere sociale positie dan degene die gepest wordt. Pesten veroorzaakt stress, angst, eenzaamheid en gebrek aan zelfvertrouwen. Pesten stopt niet vanzelf. Het is belangrijk om in te grijpen. Pesten kan stoppen als omstanders het afkeuren en de gepeste helpen. (www.nji.nl)

De meeste kinderen in de basisschool worden wel eens geplaagd, maar er is een verschil tussen pesten en plagen. Het verschil is dat pesten bestaat uit langdurig minachtend en/of bedreigend en/of agressief benaderen van een kind. Plagen gebeurt incidenteel, is van korte duur, is meestal te verdragen en er is sprake van gelijkwaardigheid. Bij pesten heerst de pester over de gepeste en probeert zo de ander klein te krijgen.

Pesten gebeurt meestal berekenend, vooraf overwogen, is duurzaam en wordt meestal door meerdere kinderen uitgevoerd. Daarnaast kan het ook éénmalig zijn en een hele heftige indruk op de gepeste achter laten.

Pesten is een vorm van treinteren. Het is vijandig gedrag tegen een vaak onschuldig en hulpeloos slachtoffer. Pesten op school is het herhaaldelijk uitoefenen van negatieve acties door één of meer klasgenoten. In één zin: pesten is iemand herhaaldelijk op een gemene manier lastig vallen.

2.2. De aanpak

In eerste instantie is de groepsleerkracht verantwoordelijk voor het creëren van een goede sfeer in de groep en het oplossen van vervelende (pest-)situaties. Mocht de leerkracht advies willen of is de situatie te groot om alleen op te lossen, dan kan de antipestcoördinator (APC) worden ingeschakeld (zie preventieve en curatieve rollen van de leerkracht en APC).

Er zijn meestal 5 betrokken partijen: de gepeste leerling, de pester(s) en meelopers, de rest van de klas (de zwijgende middenmoot), de leerkracht en de ouders. In de aanpak komen alle betrokken partijen op een bepaalde manier aan bod:

- De gepeste leerling: in de vorm van opvang (gesprekken bijv. leerkracht), adviezen en eventueel een sociale vaardigheidstraining.
- De pester(s): de mentor of afdelingsleider houdt een ernstig gesprek met de pester(s). De afhandeling is afhankelijk van de ernst en vorm. Daarnaast mogelijk adviezen in de vorm van een sociale vaardigheidstraining.
- De zwijgende middengroep: klassengesprekken om deze groep te activeren: de groep kan iets doen om pesten tegen te gaan - er is een groot verschil tussen pesten en plagen - hoe kan je een einde maken aan pesterijen.
- De leerkracht: gesprekken met de gepeste leerling, de pester en de klas. Achtergrondinformatie over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen.
- Ondersteuning/aanspreken van de ouders, in de vorm van informatie en adviezen. Indien nodig zijn er gesprekken met de ouders van de pester(s) en de gepeste.

Preventieve en curatieve rollen van de leerkracht en APC Preventieve rol van de leerkracht:

- Gouden/zilveren weken: werkvormen
- Kennen van het pestprotocol

- Signalen van pesten herkennen
- 2x per jaar Stoeltjesdans (sociogram van de groep)

Preventieve rol van de APC:

- Afstemmen van programma's
- Inventariseren van behoeften
- Zorgen voor goed (aanvullend) materiaal

Curatieve rol van de leerkracht (eventueel samen met APC):

- Pestsituatie analyseren
- Klassengesprek
- Gesprek met betrokken ouders
- Bespreken van de afspraken met leerlingen en ouders
- Werkvormen: bewustwording
- Registreren van de acties en het resultaat
- Communiceren over voortgang met alle betrokkenen
- Passende aanpak/acties opstellen om pesten te stoppen

Curatieve rol van de APC (in samenwerking met leerkracht):

- Informatie verzamelen over de pestsituatie
- Pestsituatie analyseren: evt. samen met leerkracht
- Indien nodig: passende aanpak/acties opstellen om pesten te stoppen
- Acties aansturen
- Samenhang bewaken
- Eventueel communiceren over voortgang met alle betrokkenen

Werkvormen en materialen:

- Gouden en zilveren weken: forming, norming, storming, performing, termination/adjourning
- Literatuur met achtergrondinformatie en praktische tips voor in de groep zijn aanwezig op school.
- Methodelessen Kwink
- Mogelijkheid tot inzetten 'Rots en water'
- Complimentenspellen
- Oplossingsgerichte aanpak
- Lespakket 'Muur tegen pesten'
- www.stoeltjesdans.nl
- Klassenthermometer
- Anti-pest club (n.a.v. aflevering een klassengesprek)
- Whatshappy/Instagrap
- Lespakket pesten/cyberpesten

(Online veel te vinden of vraag de APC!)

3. Protocol tegen pesten

1. Gesprek met betrokken leerlingen o.l.v. groepsleerkracht: met name pester(s) en slachtoffer(s). Het gesprek met de pester(s) heeft een waarschuwende functie. De afspraken over gewenste gedragsverbetering binnen gestelde termijn, worden schriftelijk vastgelegd (Parnassys). Ouders van beide partijen worden geïnformeerd. De APC wordt geïnformeerd door groepsleerkracht. Indien nodig ontwerpt de APC (samen met de leerkracht) een samenhangende aanpak.
2. De naleving van de gemaakte afspraken door leerlingen worden gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht binnen een termijn van 4 weken, pestincidenten worden vastgelegd (Parnassys). De leerkracht checkt de stand van zaken bij ouders van het gepeste kind. De APC checkt de stand van zaken bij de leerkracht.
3. Als het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede gesprek met de pester(s) en hun ouders, groepsleerkracht en APC. Pesters krijgen opnieuw 4 weken om hun gedrag aan te passen, tevens kan begeleiding van de gedragsspecialist ingezet worden om wel tot gedragsverandering te komen. Daarnaast worden er (pedagogische) maatregelen genomen tegen de pesters (Parnassys). De APC coördineert de samenhangende aanpak.
4. De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht binnen een termijn van 4 weken, pestincidenten worden vastgelegd (Parnassys). De APC/leerkracht checkt de stand van zaken bij ouders van het gepeste kind. De APC checkt de stand van zaken bij de leerkracht, ouders en leerling(en).
5. Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een interne schorsing aan de pesters opgelegd door de schoolleiding, tevens wordt verplichte begeleiding/hulpverlening ingezet om tot gedragsverandering te komen (Parnassys). De APC wordt geïnformeerd door de directie en coördineert een samenhangende aanpak.
6. Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school overgaan tot een definitieve verwijdering van de pesters, hierbij volgt de directie het 'protocol schorsing en verwijdering' (Parnassys). De APC wordt geïnformeerd door de directie.